

Aan het Ministerie van SZW

Eenvoudig Geregeld
Hofmeesterij 46
6843ZT Huissen

06-44970659 henk@eenvoudiggeregeld.nl

www.eenvoudiggeregeld.nl

KvK 09217749

BTW 119564762B01 NL11ABNA0586834842

Reactie 'Eenvoudig geregeld' op concept-voorstel 'Wijziging van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 en enkele andere wetten met het oog op een integrale en gecoördineerde aanpak bij meervoudige problematiek en de daarvoor benodigde gegevensverwerking (Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein)'

Ten behoeve van de (Internet)consultatieversie maart 2020

Vooraf

Doelstelling van dit wetsvoorstel is om gemeenten in de positie te stellen dat zij inwoners integrale en gecoördineerde ondersteuning kunnen aanbieden binnen het sociaal domein en daartoe noodzakelijke persoonsgegevens kunnen uitwisselen.

Vooropgesteld zij, dat deze doelstelling lof verdient en dat iedere poging om integrale ondersteuning te bevorderen toegejuicht moet worden. Zoals door de regering in de Memorie van Toelichting verschillende malen ook wordt benadrukt, is een effectief gebruik van persoonsgegevens binnen dat sociaal domein daarvoor een belangrijke voorwaarde. Het is duidelijk dat het wettelijk fundament voor integraal gebruik naar de huidige stand van de regelgeving kwetsbaar is en dat versteviging van dat fundament gewenst is. Het wetsvoorstel biedt daarvoor een aanzet.

Hoezeer de intentie van de wetgever ook toe te juichen is, er kleven helaas een aantal belangrijke mankementen aan dit concept die met zich meebrengen dat het beoogde doel niet wordt behaald. In deze reactie zal ik daar kort op ingaan.

1. Wettelijke taken als grondslag gegevensuitwisseling disproportioneel

Aanleiding voor dit wetsvoorstel vormt vooral de ontbrekende toereikende wettelijke grondslag voor binnengemeentelijke gegevensuitwisseling op het sociaal domein. Om tegemoet te komen aan dit knelpunt, voorziet het wetsvoorstel in het (wettelijk) vastleggen van de taken en bevoegdheden die het college nodig heeft voor de integrale en gecoördineerde aanpak van meervoudige problematiek. Daarmee wordt voldaan aan de voorwaarden in artikel 6, eerste lid onderdeel e van de AVG. In de nieuwe artikelen 2.3a.1 e.v. Wmo2015 is daarom voorzien in een regeling die een aantal wettelijke taken vastlegt. Zo dient het college onderzoek te doen bij een vermoeden van meervoudige problematiek, en dient er een werkplan te worden opgesteld als er sprake is van samenhangende

problematiek die de gecoördineerde inzet van diensten op meerdere deeldomeinen met zich meebrengt.

Op zichzelf is die regeling begrijpelijk, maar helaas ook *disproportioneel*. Er wordt simpelweg teveel geregeld. Gegeven het wetgevingsprincipe, dat niet meer moet worden geregeld dan noodzakelijk, kan en dient de wetgever zich te beperken tot de meest eenvoudige regeling die nodig is om het doel te bereiken: rechtmatige gegevensuitwisseling binnen het sociaal domein. Het is daarom niet nodig om tot in detail te beschrijven hoe het onderzoek naar mogelijk samenhangende problematiek wordt verricht, welke procedure er geldt voor het opstellen van een werkplan en wat er in dat werkplan precies moet worden opgenomen. Evenmin is noodzakelijk dat er wordt geregeld dat er een coördinator wordt aangesteld om de voortgang van de maatregelen uit het werkplan te monitoren. De wetgever kan volstaan met te regelen dat bij een vermoeden van samenhangende problematiek die mogelijk de inzet van meerdere diensten uit verschillende deeldomeinen vergt, een samenhangende en gecoördineerde inzet noodzakelijk is. Daarmee is een *wettelijke taak* gecreëerd en wordt het aan gemeenten overgelaten daar in concreto invulling aan te geven. Gemeenten zijn mans genoeg om dat te doen. Dat past ook veel beter bij het uitgangspunt van de gedecentraliseerde eenheidsstaat die Nederland nu eenmaal is. Maar belangrijker is, dat de wijze waarop gemeenten de integrale aanpak vormgeven een rijke veelkleurigheid kent en het tempo waarin gemeenten zich naar grotere integraliteit bewegen een 'Europa van verschillende snelheden' is. Daarmee wordt met dit voorstel onvoldoende rekening gehouden en aan deze 'couleur locale' in feite afbreuk gedaan. Iedere gemeente moet nu door hetzelfde hoepeltje springen om rechtmatig gebruik te kunnen maken van gegevensuitwisseling. Het zadelt gemeenten op met een 'one-size-fits-all'-aanpak die voor lang niet alle gemeenten passend zal zijn en daarom ongewenste administratieve lasten met zich meebrengen. Voor een aantal gemeenten zal de mogelijkheid van rechtmatige gegevensuitwisseling daarom voorlopig nog buiten beeld blijven, en dat is zonde: een gemiste kans.

Advies: beperk de wettelijke taak die gecreëerd wordt voor rechtmatige gegevensuitwisseling tot het bieden van integrale, samenhangende en afgestemde ondersteuning en leg dat vast in art. 2.3a.1. Schrap de bepalingen over procedure, inhoud en vorm van het onderzoek, van het werkplan en de rol van de coördinator.

2. Te beperkt toepassingsgebied

Met de artikelen 2.3a.1 e.v. Wmo 2015 worden wettelijke taken vastgelegd die rechtmatige gegevensuitwisseling mogelijk maken. Op de keper beschouwd is het toepassingsbereik echter klein. Er wordt uitsluitend geregeld, dat bij een melding in het kader van Wmo2015 of voor andere wetten (Jeugdwet, Participatiewet en Wet gemeentelijke schuldhulpverlening) en een vermoeden van meervoudige problematiek, er een taak is om op onderzoek uit te gaan etc. Daarmee is echter nog geen grondslag gecreëerd voor gegevensuitwisseling als er reeds meerdere vormen van ondersteuning zijn ingezet en er nadien een –enkelvoudige- hulpvraag wordt gesteld, die wel raakvlakken heeft met reeds ingezette ondersteuning. Ook dan is sprake van meervoudige problematiek, maar daarin voorziet dit wetsvoorstel niet, hoewel dit in een groot aantal gevallen aan de orde zal zijn.

Verder: de gemeente hoeft geen werkplan op te stellen, als er geen samenhangende, gecoördineerde ondersteuning hoeft ingezet te worden (art. 2.3a.2 lid 2 Wmo2015 nieuw). Het kan bijv. zijn dat er meerdere voorzieningen nodig zijn, die echter weinig of geen raakvlak met elkaar hebben. Dan wordt echter ook niet voorzien in de mogelijkheid tot gegevensuitwisseling, gelet op de art. 5.4.4. lid 1 e.v. Wmo2015 nieuw.

Ten slotte is rechtmatige gegevensuitwisseling ook niet mogelijk bij andersoortige werkprocessen dan een melding/aanvraag, denk bijv. aan heroverweging, handhaving en sanctionering. In de Memorie van Toelichting wordt dit expliciet benoemd (p. 4). Dat is een groot gemis, omdat juist op dat punt gemeenten baat hebben bij gegevensuitwisseling, bijv. ten behoeve van afgestemde, integrale handhaving binnen het sociaal domein.

Advies: heroverweeg de reikwijdte van het wetsvoorstel en maak mogelijk, dat bij alle vormen van meervoudige problematiek gegevensuitwisseling mogelijk wordt.

3. Gebruik begrippen

In het wetsvoorstel wordt een aantal begrippen geïntroduceerd. De betekenis van deze begrippen is niet altijd helder. Zo worden veelvuldig de begrippen 'dienst' en 'dienstverlening' gebruikt. De invulling die aan deze begrippen wordt gegeven sluit niet aan bij de huidige tekst van de Wmo2015. Onder 'dienst' wordt in dit wetsvoorstel kennelijk verstaan 'ondersteuning', maar dat sluit niet aan bij bijv. de definitie van maatwerkvoorziening in artikel 1.1.1 Wmo2015: 'op de behoeften, persoonskenmerken en mogelijkheden van een persoon afgestemd geheel van diensten, hulpmiddelen, woningaanpassingen en andere maatregelen...'. Tegen die achtergrond wordt de lezer in verwarring gebracht over de exacte betekenis van 'diensten'. Vallen daar nou wel of niet hulpmiddelen e.a. producten onder? Omdat deze begrippen niet worden gedefinieerd blijft onzekerheid bestaan.

Advies: heroverweeg de geïntroduceerde begrippen, zoals 'diensten', 'dienstverlening', 'meervoudige problematiek', 'interventie' e.d. om te voorkomen dat er verwarring ontstaat over de exacte betekenis van deze cruciale begrippen.

4. Slotconclusie

Het wetsvoorstel is met de juiste intentie opgesteld, de praktische vormgeving schiet echter tekort. Daardoor wordt het doel, het creëren van een toereikende rechtsgrond voor rechtmatige gegevensuitwisseling binnen het gemeentelijk sociaal domein, helaas gemist. Het ware verstandig om de tekst van het wetsvoorstel op de aangegeven onderdelen daarom te repareren.

Eenvoudig geregeld/Henk van Deutekom/12 mei 2020